

หัวข้อ “งานแปลและล่ามในการประชุมระหว่างประเทศ”

โดย อ.น้อย อินทวัฒนา อาจารย์พิเศษคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. สิ่งที่ยังตระหนักและควรทราบเกี่ยวกับประเด็นเรื่องการแปลและล่าม

1.1 คำและความ

คำถามที่พบบ่อยในการทำงานแปลและล่ามก็คือ เวลาแปลต้องแปลทุกคำหรือไม่ จากคำถามดังกล่าวคนส่วนใหญ่ยังรู้สึกสับสน เพราะมักจะมองไปที่ “คำ” จริงอยู่ไม่ว่าจะเป็น การแปลหรือล่าม เวลาทำงานนักแปลหรือล่ามจะสื่อสารออกมาเป็นคำพูด แต่กลไกก่อนที่จะ ออกมาเป็นคำพูดนั้นคือ “ความ” ซึ่งอยู่ในกระบวนการคิดในสมองของมนุษย์ เพราะฉะนั้น การทำงานแปลและล่ามแบบมืออาชีพควรจะยึดอยู่ที่ “ความ” เป็นสำคัญ และไม่ควรติดอยู่ที่ “คำ”

ตัวอย่าง แม่ห้ามลูกไม่ให้เดินเข้าใกล้ทำน้ำโดยพูดว่า “ยัง” คำๆ นี้เมื่อจะสื่อสารเป็น ภาษาอังกฤษ หากลองค้นหาคำแปลในพจนานุกรมเทียบระหว่างภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ก็คงไม่สามารถเจอคำที่ให้ความหมายที่ถูกต้องตามบริบทนี้ได้ นักแปลหรือล่ามต้องนำเอาความรู้ ทางภาษามาใช้ในการถ่ายทอดความที่จะสื่อสารไปยังผู้รับสาร ดังนั้น หากยึดติดที่ความแล้ว มีความเป็นไปได้ที่นักแปลหรือล่ามสามารถใช้คำว่า “Don’t you hear me?” แทนคำว่า “ยัง” ได้

ตัวอย่าง ในช่วงที่ฝนตกบ่อยๆ เพื่อนชาวต่างชาติถามความเห็นท่านวิทยากรว่าพรุ่งนี้ไป ด้วยดีไหม ท่านวิทยากรตอบว่า “เอาไปเหอะ” โดยเลือกสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษว่า “You never know.” เนื่องจากประโยค “เอาไปเหอะ” นั้นสามารถสื่อความหมายว่า “ของอย่างนี้เอาแน่ไม่ได้” ดังจะเห็นได้ว่าการสื่อความโดยแปลจากภาษาต้นทางไปสู่ภาษาปลายทางไม่มีความจำเป็นที่ จะต้องใช้คำที่เหมือนกันทุกประการในทั้งสองภาษา แต่ควรมุ่งสื่อความให้ตรงกันและความหมาย ไม่คลาดเคลื่อนหรือผิดเพี้ยนไป

ตัวอย่าง ในขณะที่เดินทางไปเที่ยวปักกิ่ง บังเอิญชิปกระเป๋าเดินทางแตก เมื่อเป็นเช่นนั้น ผู้เดินทางต้องไปซื้อกุญแจมาล็อกกระเป๋าแทน หากล่ามจะใช้คำว่า “key” แทนคำว่า “กุญแจ” จะดูเหมือนว่าเป็นการยึดติดที่คำมากกว่าความ เพราะในความเป็นจริง ต้องดูความในสถานการณ์ จริงว่า “กุญแจ” ที่ผู้พูดต้องการใช้ในสถานการณ์ดังกล่าวคือกุญแจคล้องสายชู ดังนั้น ล่ามต้อง แปลว่า “padlock” จึงจะถูกต้องตามความที่บริบทต้องการสื่อ

ตัวอย่าง ณ ร้านอาหารแห่งหนึ่ง ชาวต่างชาติคนหนึ่งต้องการช้อน้ำอัดลม แล้วพูดว่า “Room temperature, please.” หากล่ามยึดติดอยู่กับคำก็จะแปลว่า “อุณหภูมิห้อง” แต่เมื่อ สังเกตจากบริบทและประเด็นที่ผู้พูดต้องการสื่อสารแล้ว ควรจะแปลว่า “เอาแบบไม่แช่” จะเข้าใจ มากกว่าและถูกความหมายด้วย

ตัวอย่าง ในกรณีที่ได้รับเชิญไปวันเกิด หากต้องการสื่อว่า “ไปไม่ได้” สามารถพูดว่า “I can’t make it.” โดยไม่มีความจำเป็นที่จะยึดติดว่าต้องใช้คำว่า “go” ทุกครั้งไป

อนึ่ง บางครั้งคำเดียวกันเมื่ออยู่ในบริบทที่ต่างกัน ความหมายของคำดังกล่าวก็จะเปลี่ยนแปลงไป ในกรณีนี้หากนักแปลและล่ามยึดติดอยู่ที่คำ โดยไม่คำนึงถึงบริบทแวดล้อมของคำ ๆ นั้น จะส่งผลให้การแปลความหมายของคำผิดเพี้ยนไป เช่น “while” แทนที่ที่เห็นคำนี้ คนส่วนมากมักจะแปลว่า “ในขณะที่” แต่ถ้าคำนี้ปรากฏอยู่ในบริบทที่สื่อถึงความขัดแย้งจะแปลว่า “แม้ว่า” หรือ “จริงอยู่” จากตัวอย่างดังกล่าวจะสังเกตได้ว่าในบางสถานการณ์คำบางคำอาจไม่ได้แปลตามที่เราเคยชินหรือตามความหมายที่พบบ่อย ดังนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงความหมายของคำที่อยู่ในบริบทและสถานการณ์นั้น ๆ ด้วย และอีกตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัดคือ “cross-country” ซึ่งถ้าปรากฏอยู่ในบริบทเกี่ยวกับกีฬา โดยเฉพาะการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกฤดูหนาวจะมีความหมายว่า “การแข่งขันสกีแบบระยะไกล” แต่ถ้าคำนี้ปรากฏอยู่ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะหมายถึง “การศึกษาระหว่างประเทศ” อาทิ การศึกษาระหว่างไทย-ลาว หรือ ไทย-กัมพูชา เป็นต้น

นอกจากจะพิจารณาถึงคำและความที่ปรากฏอยู่ในบริบทและสถานการณ์ต่าง ๆ แล้ว นักแปลและล่ามยังจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของการใช้คำเช่นกัน ยกตัวอย่างสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เคยทรงตรัสว่า “คงต้องติดอักษรเพราะคะแนนออกมาไม่เลวนัก” หากแปลคำว่า “ไม่เลวนัก” เป็น “not too bad” ถึงแม้ว่าจะถูกความหมาย แต่เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าในความเป็นจริงนั้นพระองค์ทรงสอบได้คะแนนดีเยี่ยมมาโดยตลอด และคะแนนสอบของพระองค์สูงมากพอที่จะทรงสามารถเข้าศึกษาต่อในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ ด้วยเหตุนี้ ควรปรับการใช้คำให้เข้ากับเรื่องคือ “My exam grade was quite respectable.” ซึ่งมีความเหมาะสมมากกว่า

1.2 คำที่มีความหมายเหมือนกัน

ในการทำงานนักแปลและล่ามจำเป็นต้องตระหนักถึงคำต่าง ๆ ที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคำที่สามารถใช้แทนกันได้ เพราะในบางครั้งนักแปลและล่ามอาจมีโอกาเจอคำอีกคำหนึ่งที่มีความหมายเหมือนกันได้ จริงอยู่คำที่ใช้กันจนเคยชินถือเป็นคลังคำศัพท์ส่วนตัว แต่หากตระหนักถึงเรื่องนี้จะทำให้มุมมองในเรื่องภาษาของนักแปลและล่ามกว้างยิ่งขึ้น เช่น “ready-to-wear clothes” หรือ “off-the-peg clothes” แปลว่า เสื้อผ้าสำเร็จรูป

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าคำที่มีความหมายเหมือนกันบางคำก็ไม่สามารถใช้แทนกันได้เสมอไป เช่น คำว่า “อสังหาริมทรัพย์” ในแวดวงกฎหมายจะใช้คำว่า “immovable property” ส่วนในแวดวงธุรกิจจะใช้คำว่า “real estate”

อนึ่ง บางครั้งนักแปลและล่ามควรตระหนักถึงคำศัพท์ทางวิชาการและคำศัพท์ธรรมดาที่ชาวบ้านใช้คู่ขนานกันไป เช่น “บาดทะยัก” หากแปลเป็นศัพท์ทางการแพทย์จะใช้ว่า “tetanus” และหากเป็นภาษาที่ชาวบ้านทั่วไปใช้กันจะเรียกว่า “locked jaws” หรือคำว่า “ตกเลือด” ทางทางการแพทย์จะใช้ว่า “hemorrhage” และอาจใช้ว่า “internal bleeding” ซึ่งเป็นคำสามัญที่มักใช้กัน

1.3 คำศัพท์ที่ได้รับอิทธิพลจากการเรียนรู้ต่างวัฒนธรรม

นับว่าเป็นเรื่องแปลกที่ในการสื่อสารของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับอาหารการกิน บางครั้งถ้าต้องการทราบคำว่าคำๆ นี้ เรียกว่าอะไร เช่น มันแกว หัวไชเท้า ก็สามารถค้นหาในพจนานุกรมได้ แต่สิ่งที่น่าสังเกตในตอนนี้ก็คือ การเดินทางไปมาหาสู่กันจากประเทศหนึ่งสู่อีกประเทศหนึ่ง ทำให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมระหว่างกันมากขึ้น ยกตัวอย่างเรื่องอาหารการกิน เช่น คำว่า “หัวไชเท้า” ภาษาอังกฤษที่ใช้โดยทั่วไปคือ “radish” ซึ่งเป็นอาหารหลักของคนเกาหลี เมื่อคนไทยนิยมรับประทานอาหารเกาหลีมากขึ้นคนไทยจึงเรียกหัวไชเท้าตามภาษาเกาหลีว่า “daikon” นอกจากนี้ คำว่า “มันแกว” ได้มีการบัญญัติศัพท์คำนี้ในพจนานุกรมเป็นภาษาอังกฤษว่า “yambean” แต่ปรากฏว่าในขณะนี้นิยมเรียกกันว่า “jicama” มากกว่า ซึ่งมีที่มาจากที่ชาวอเมริกันได้เดินทางไปแถบละตินอเมริกา เช่น เม็กซิโก เปรู และเรียนรู้ในเรื่องการครัวจากดินแดนบริเวณนี้ จึงเกิดการซึมซับอิทธิพลของภาษาสเปนซึ่งเป็นภาษาที่ใช้กันในประเทศละตินอเมริกา

1.4 คำศัพท์เฉพาะ

ในการทำงานแปลและงานล่าม นักแปลและล่ามมักจะเจองานเฉพาะด้านอยู่บ่อยครั้ง ปัญหาที่สำคัญในการทำงานเฉพาะด้านก็คือ “คำศัพท์เฉพาะ” (technical terms) ถึงแม้ว่านักแปลและล่ามจะทราบและเข้าใจความหมายของคำศัพท์เฉพาะคำนั้นได้อย่างถูกต้องแล้ว แต่ยังคงค้นคว้าเพิ่มเติมเช่นกันว่าคนในแวดวงวิชาการนั้นๆ ใช้อย่างไร เช่น “statutory heir” หากแปลโดยทั่วไปสามารถแปลว่า “ทายาทโดยกฎหมาย” ซึ่งเมื่อเป็นคำศัพท์เฉพาะทางด้านนิติศาสตร์คำแปลที่ถูกต้องและเหมาะสมคือ “ทายาทโดยธรรม” หรืออีกตัวอย่างหนึ่ง คำว่า “health and wellness” เป็นคำศัพท์เฉพาะทางด้านการสาธารณสุข แม้จะเข้าใจความหมายอยู่แล้ว แต่นักแปลและล่ามควรสังเกตว่าคำๆ นี้มีการบัญญัติศัพท์อยู่แล้วซึ่งก็คือ “สุขภาพะ”

นอกจากนี้ คำบางคำแม้จะดูเหมือนว่าเป็นคำธรรมดาทั่วไป สามารถเข้าใจความหมายได้ทันที แต่จริงๆ แล้วคำดังกล่าวเป็นคำศัพท์เฉพาะและมีความหมายแตกต่างไปจากที่เราเข้าใจ เช่น “Fam Trip” เมื่อมองหรือฟังอย่างผิวเผินแล้วอาจจะทำให้เข้าใจได้ว่าเป็น “Family Trip” แต่ในความเป็นจริงแล้วคำนี้เป็นคำศัพท์เฉพาะในวงการธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งย่อมาจาก “Familiarization Trip” หมายถึง การจัดทัศนศึกษาให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในต่างประเทศให้มารู้จักสถานที่และสิ่งที่น่าสนใจในประเทศไทยเพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการเหล่านั้นนำข้อมูลที่ได้รับกลับไปทำการเสนอขายรายการนำเที่ยวประเทศไทยต่อไป

1.5 การเล่นคำ

การทำงานที่เกี่ยวข้องกับภาษาไม่ว่าจะเป็นการแปลหรือล่ามมักจะพบการเล่นคำปนอยู่ด้วย ดังนั้น นักแปลและล่ามจึงมีหน้าที่ต้องเล่นคำในภาษาปลายทางตามต้นฉบับด้วย

โดยวิทยากรได้หยิบยกตัวอย่างเมื่อครั้งที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

- การแปลคำที่แต่งขึ้นเอง

“ข้าพเจ้าเรียกอาจารย์ที่พูดในเทปทั้งหลายว่า ‘เทปอาจารย์’” ในประเด็นนี้ ความท้าทายอยู่ตรงที่มีคำที่พระองค์ทรงคิดขึ้นเองซึ่งก็คือ “เทปอาจารย์” ดังนั้น ผู้แปลจะต้องคิดหาวิธีการแต่งคำขึ้นเองเช่นเดียวกับต้นฉบับ คือ “I call my teachers whose lectures I listen to from the tape **recturers.**” จากบทแปลจะเห็นว่าผู้แปลใช้วิธีเล่นคำโดยการนำคำสองคำมาผสมกันเพื่อให้เกิดคำศัพท์ใหม่ โดยนำคำว่า “เทป + อาจารย์” เป็น “เทปอาจารย์” และ “record + lecturer” ดังนั้นเมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษจึงใช้คำว่า “recturers”

- การเล่นสำนวน

ในที่นี้มีการเล่าเรื่องสุนัขตัวหนึ่งที่อยู่ที่คณะอักษรศาสตร์ว่ามันเป็นสุนัขตัวโปรด ซึ่งมีแต่คนเอาใจเป็นพิเศษ นอนในมุ้ง แตกต่างจากสุนัขตัวอื่น จึงมีคนพูดกันว่าถ้ามันเดินยึดได้ก็คงทำไปแล้ว ดังที่มีการกล่าวถึงสุนัขตัวนี้ว่า “...seem to be the **cock** of the walk or rather the **dog** of the walk” จากตัวอย่างนี้จะสังเกตได้ว่า สำนวนภาษาอังกฤษ “the cock of the walk” นั้นสื่อถึงอากัปกริยาของผู้ที่เย่อหยิ่ง เดินเซด แต่ ณ ในที่นี้ เป็นการกล่าวถึงสุนัข จึงเกิดความสนใจเล่นสำนวนโดยเพิ่มเติมสร้อยต่อท้ายเข้าไปเป็น “the dog of the walk” นอกจากนี้มีการเล่นคำที่เรียกสุนัขในบริบทที่สื่อถึงความเอ็นดูว่า “our canine friends” แทนที่จะเรียกว่า “สุนัข” หรือสามารถเรียกสัตว์เลี้ยงทั่วไปว่า “our dumb friends” ก็ได้เช่นกัน

1.6 ความแตกต่างด้านมุมมองในการใช้คำ

การแปลและล่ามบางทีก็ต้องมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องการข้ามวัฒนธรรม และสังคมนระหว่างผู้ใช้ภาษาต้นทางและภาษาปลายทาง เนื่องจากบุคคลต่างชาติต่างภาษาซึ่งดำเนินชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันย่อมมีความคิดและมุมมองในการใช้คำที่แตกต่างกันไปด้วย ดังกรณีที่คนไทยต้องการพูดถึงคำว่า “หอย” เมื่อเทียบกับภาษาอังกฤษจะเรียกว่า “shellfish” ทั้ง ๆ ที่ในภาษาอังกฤษ คำว่า “shellfish” จะครอบคลุมถึงกุ้ง ปู ด้วย หรือคำว่า “หนอน” ถ้าคนไทยพูดว่า “worm” ชาวต่างชาติจะเข้าใจแตกต่างไปทันทีว่าเป็น “ไส้เดือน” เพราะในมุมมองของชาวต่างชาติ “worm” หรือ “earth worm” คือไส้เดือน ส่วนหนอนประเภทอื่นที่มาจากแมลงในภาษาอังกฤษจะใช้ว่า “maggots” หรือ “grubs” คำว่า “จระเข้” ไม่ว่าจะป็นสายพันธุ์ใด คนไทยมักจะเรียกอย่างกว้าง ๆ ว่า “จระเข้” หรือ “crocodile” ในภาษาอังกฤษในทางกลับกัน ชาวต่างชาติมักเคยชินที่จะเรียกชื่อสายพันธุ์ของจระเข้มากกว่า “crocodile” เช่นเรียกจระเข้พันธุ์น้ำจืด ตัวป้อม ๆ สีดำ ที่มีถิ่นกำเนิดในแถบอเมริกาใต้ว่า “caiman”

1.7 การแปลและล่ามควรคำนึงถึงธรรมชาติของภาษาปลายทาง

เพื่อให้การทำงานแปลและล่ามมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงอยู่เสมอก็คือ การถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นฉบับควรให้เป็นไปตามลักษณะธรรมชาติของ

ภาษาปลายทาง และไม่ควรยึดติดที่โครงสร้างภาษาต้นฉบับ เช่น “How often does the bus arrive?” ประโยคนี้ถ้าดูผิวเผินแล้วเข้าใจง่าย แต่เวลาแปลถ้านักแปลหรือล่ามติดที่ภาษาต้นฉบับ โดยเฉพาะคำว่า “often” อาจจะแปลได้ว่า “บ่อย” ซึ่งในสถานการณ์นี้คนไทยจะไม่ใช้กัน เพราะฉะนั้น นักแปลและล่ามควรจะตระหนักว่าบางทีคำที่คิดว่าง่าย แต่เวลาถ่ายทอดความหมาย ต้องใช้ความละเอียดถี่ถ้วนในการคิดหาคำที่เหมาะสมเพื่อการสื่อสารที่เป็นธรรมชาติของ ภาษาไทย จากตัวอย่างข้างต้นนี้สามารถแปลเป็นภาษาที่คนไทยใช้กันตามปกติว่า “ต้องรอนานกั นานากว่ารถเมล์จะมาหนึ่งคัน” หรือแม้แต่ในบริบทของการแข่งขันกีฬา ถ้าพูดว่า “What’s the score?” จะไม่แปล “score” ว่า “คะแนน” แต่จะพูดว่า “แต้มไปถึงไหนแล้ว” ซึ่งคนไทยคุ้นเคย มากกว่า

1.8 การออกเสียง

ในปัจจุบันมีการออกเสียงคำภาษาอังกฤษบางคำผิดเพี้ยนไป เช่น “colonel” หลักการออกเสียงต้องอ่านว่า “เคอเนล” ซึ่งมีเพียง 2 พยางค์เท่านั้น แต่มักจะอ่านออกเสียงผิด กันว่า “โคโลแนล” ซึ่งการออกเสียงผิดเพี้ยนนี้จะส่งผลให้การออกเสียงของคำนั้น ๆ เปลี่ยนแปลง ไปได้ในที่สุดหากไม่ตระหนักและไม่ระมัดระวัง

อย่างไรก็ตาม ในระหว่างการสนทนา หากเกิดการออกเสียงผิดเพี้ยน เช่น คำว่า “syrup” แม้จะออกเสียงเพี้ยนเป็น “ไซรัป” ซึ่งการออกเสียงที่ถูกต้องควรเป็น “ซีรัป” ในกรณีนี้ แม้เสียงจะเพี้ยนเล็กน้อยแต่จำนวนพยางค์ไม่เปลี่ยนแปลง ผู้รับสารหรือผู้ฟังก็ยังสามารถเข้าใจ สิ่งที่ผู้พูดสื่อได้ ทั้งนี้ ไม่ควรออกเสียงเพี้ยนโดยมีผลให้จำนวนพยางค์เปลี่ยนแปลงไปด้วย เพราะ จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจยากกว่า

อีกประการหนึ่ง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ล่ามอาจประสบปัญหาในขณะที่ทำงานได้เพราะไม่ แน่ใจว่าผู้พูดหมายถึงคำใด เนื่องจากคำบางคำมีการออกเสียงใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะถ้าผู้พูดยัง พูดเร็ว ผู้แปลยิ่งเกิดความสับสนและลังเลใจได้ ดังนั้น ล่ามจึงควรอาศัยบริบทแวดล้อมเพื่อ เลือกฟันความหมายที่ต้องการของคำ แต่หากผู้พูดไม่ได้อารัมภบทถึงเรื่องใดๆ มาก่อน ล่ามควร ชะลออย่างเพิ่งรีบแปลโดยทันที มิฉะนั้น ความเสี่ยงที่จะเกิดความผิดพลาดย่อมเป็นไปได้สูงมาก ล่ามควรหยุดฟังว่าผู้พูดจะพูดอะไรต่อไป เพราะสิ่งที่จะกล่าวต่อไปจะช่วยให้ล่ามเข้าใจมากขึ้น ยกตัวอย่าง คำศัพท์ภาษาฝรั่งเศส 2 คำ ได้แก่ “onanisme” ออกเสียงว่า “โอนานิสม์” หมายถึง “การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง” และ “nainisme” ออกเสียงว่า “เนนิสม์” หมายถึง “คนแคระ” สองคำนี้ถ้าผู้พูดกล่าวขึ้นมาในขณะที่สนทนาโดยไม่ได้เกริ่นนำประเด็นที่เกี่ยวข้องมาก่อน ทำให้ล่าม สามารถแยกแยะได้ยากมากกว่าผู้พูดได้กล่าวคำใดออกไป เมื่อล่ามตั้งใจและฟังต่อไป บริบท แวดล้อมจึงช่วยให้ล่ามสามารถแยกแยะได้ว่าผู้พูดหมายถึง “nainisme”

2. คุณสมบัติของนักแปลและล่ามที่พึงประสงค์

นักแปลและล่ามที่ดีควรเตรียมตัวให้พร้อมเสมอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่โดย มั่นคั่นคว่ำหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากต้องแปล

หรือเป็นล่ามในเรื่องที่ตนเองไม่มีความชำนาญหรือไม่ถนัด เนื่องจากบางครั้งก็ไม่สามารถปฏิเสธหรือเลือกงานได้ เพราะฉะนั้นก็ยิ่งต้องค้นคว้าอย่างละเอียดและใช้ความพยายามมากขึ้นกว่าเดิม ในปัจจุบันหลายครั้งที่หน่วยงานหรือองค์กรไม่ได้จัดเตรียมเอกสารประกอบให้แก่ล่ามไว้ล่วงหน้า จึงเป็นหน้าที่ของล่ามเองที่จะต้องค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการทำงานด้วยตนเอง ช่องทางหนึ่งที่นิยมใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาข้อมูลในโลกยุคโลกาภิวัตน์ก็คือ อินเทอร์เน็ต ด้วยเหตุนี้ นักแปลและล่ามจะต้องมีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพและต้องรู้จักเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อช่วยเหลือในการทำงานอีกด้วย และเมื่อมีอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือแล้ว นักแปลและล่ามก็ไม่ควรจะค้นคว้าข้อมูลเฉพาะเมื่อต้องทำงานเท่านั้น ในยามว่างนักแปลและล่ามต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่ใฝ่รู้ มีความรู้กว้างขวางเพื่อเก็บสำรองไว้เป็นคลังข้อมูลสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต

คุณสมบัติประการต่อมาก็คือ นักแปลและล่ามต้องมีสติและทำจิตใจให้นิ่งเพื่อพร้อมที่จะเผชิญปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงาน เช่น ในการทำงานล่ามในศาล ฝ่ายที่ติดต่อมาไม่ได้ให้ออกสารหรือข้อมูลใดๆ มาก่อนเลย แต่กลับให้เมื่อตอนเช้าของวันที่ขึ้นศาลพอดี ในกรณีนี้ล่ามต้องตั้งสติและไม่ไว้วางใจ ต้องสะกดจิตตนเองให้นิ่ง ณ เวลานั้น พยายามกวาดสายตามองเอกสารแล้วจับประเด็น และใช้ความรู้ที่ตนเองมีให้มากที่สุด สิ่งนี้จะช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่นตลอดวัน

เมื่อมีโอกาสได้เข้าร่วมงานประชุมต่างๆ นักแปลและล่ามที่ดีควรจะเปิดดูเอกสารที่แจกในงานอย่างรวดเร็วและจดจำคำที่น่าสนใจและควรรู้ไว้ เช่น เมื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมเกี่ยวกับเรื่องอาหารสัตว์ ควรสังเกตคำที่เด่นสะดุดตาในหน้าใดหน้าหนึ่งของหนังสือ และฉีกหนังสือหน้านั้นเก็บไว้ ในกรณีนี้ คำดังกล่าวที่น่าสนใจ คือ “attrition” ซึ่งในบริบทของการเลี้ยงหมูจะหมายถึง “การสูญเสียชีวิต” เนื่องจากหมูที่เลี้ยงได้ตายไป จำนวนของหมูจึงลดลง แต่โดยปกติคำๆ นี้มักจะใช้ในวงการรัฐศาสตร์โดยเฉพาะบริบทที่เกี่ยวกับการสู้รบ แปลว่า “การทำให้ล้ากันไป”

3. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

หลังจากจบการบรรยายอาจารย์น้อย อินทรวัดนา ได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมฟังการบรรยายพิเศษซักถามข้อสงสัยเพื่อพัฒนาความรู้และเปิดโลกทัศน์เกี่ยวกับมุมมองเรื่องการแปลและล่าม ในประเด็นดังต่อไปนี้

- ตลาดล่ามในปัจจุบัน

ในปัจจุบันมักจะให้ความสำคัญกับการจ้างล่ามที่ราคาสูงกว่าคุณภาพ และส่วนใหญ่จะติดต่อผ่านบริษัทเพราะความสะดวก แต่ผู้จ้างจำเป็นต้องยอมรับในคุณภาพล่ามที่บริษัทจัดหาให้ซึ่งมีทั้งล่ามที่มีคุณภาพสูงและมีคุณภาพต่ำ นอกจากนั้น ล่ามต้องทำงานหนักขึ้นกว่าในอดีตเพราะว่าจะไม่มีการจัดหาเอกสารให้ล่ามเตรียมตัวล่วงหน้า ล่ามจึงต้องค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองตามสื่อต่างๆ

- การเตรียมตัวของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในงานประชุมระหว่างประเทศ

ในการปฏิบัติหน้าที่ในงานประชุมระหว่างประเทศ บางที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอาจต้องเดินทางไปรับคณะ ในกรณีนี้ ก่อนอื่นต้องเตรียมพร้อมด้านข้อมูลโดยค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับประเทศของคณะที่ตนเองไปรับ รวมทั้งสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศนั้น และในระหว่างที่ขึ้นรถเดินทางไปพร้อมคณะ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควรจะชวนคณะผู้แทนสนทนาเพื่อสร้างความประทับใจและเกิดบรรยากาศที่มีความเป็นมิตรระหว่างกัน และสิ่งที่สำคัญก็คือต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่ประจำคณะที่มีลำดับรองลงมาเกี่ยวกับตารางการประชุมหรือกำหนดการต่าง ๆ ของคณะผู้แทน รวมทั้งแต่งกายสุภาพ ไม่ใส่เสื้อผ้าสีฉูดฉาด ส้ารวมกายและวาจาในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ และถ้ามีโอกาสได้เป็นล่ามหรือผู้ทำหน้าที่จัดบันทึกการประชุมให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเดือนสติตตนเองอยู่เสมอว่าต้องจดความ มิใช่จดคำ

- วิธีการพูดในกรณีที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ทราบชื่อของสิ่งที่จะเรียก เช่น ชื่ออาหาร ชื่อสัตว์หรือชื่อสิ่งของ

หากผู้ปฏิบัติงานตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ทราบว่าสิ่งที่ต้องการพูดถึงเรียกว่าอะไร ให้ใช้วิธีพูดเลี่ยงไปใช้คำที่มีความหมายกว้างและสามารถครอบคลุมเรื่องนั้นได้ เช่น ในกรณีไปสันทนการ แล้วเจตึกแดน หากต้องการพูดกับชาวต่างชาติแต่นึกคำไม่ออกหรือไม่รู้คำศัพท์คำนี้ ผู้ปฏิบัติงานควรพูดเสียงว่า “It’s a kind of local insect.”

- คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ในงานประชุมระหว่างประเทศสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ค่อยมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษ

เพื่อให้มีความมั่นใจในการใช้ภาษามากขึ้น ผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ค่อยมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษควรจะขจัดความกลัวให้หมดสิ้นไป เพราะความกลัวถือเป็นภัยอันตรายที่จะบั่นทอนความสามารถของตนเอง การแก้ไขโดยพยายามทำจิตใจให้นิ่งถือเป็นทางออกที่ดีทางหนึ่ง ความรู้สึกกลัวเป็นเพียงสิ่งที่ปรุงแต่งขึ้นมาจากจิตเท่านั้น หากจิตนิ่งผู้ปฏิบัติงานจะสามารถทำได้ดีที่สุด

นายปิยะชาติ ชื่นจิต
เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ 3
ผู้เรียบเรียงและจัดทำสรุปการบรรยาย